

Коментарі

Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми
23229 Англійська філологія та переклад, дві західноєвропейські мови,
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, спеціальність 035 Філологія

Київський національний університет імені Тараса Шевченка висловлює щире подяку експертній групі за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення й відзначені сильні сторони ОПП «Англійська філологія та переклад, дві західноєвропейські мови» і надані рекомендації, на окремі з яких хочемо дати роз'яснення:

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p> <p>1. Освітньо-професійна програма «Англійська філологія та переклад, дві західноєвропейські мови» (перший бакалаврський рівень) передбачає вивчення англійської і двох західноєвропейських мов, однак третя мова не забезпечена ОК. Рекомендовано: при перегляді наступної редакції ОПП усунути невідповідність шляхом введення ОК для третьої мови.</p> <p>3. ЕГ переконалася, що розробники ОПП залучають академічну спільноту, представників роботодавців, професіоналів-практиків до обговорення цілей ОП та змісту ОК. Зафіксовано конкретні результати взаємодії (зазначені у протоколах кафедри), однак така співпраця потребує системної фіксації, аналізу і оцінювання зауважень та рекомендацій зовнішніх стейкхолдерів (випускники, представники роботодавців та академічної спільноти) стосовно цілей та програмних результатів ОПП. Рекомендовано: формалізувати процедуру отримання інформації стосовно цілей та програмних результатів ОПП (побажання, зауваження та рекомендації) від усіх стейкхолдерів; В подальшому залучати стейкхолдерів до процесу формування цілей та програмних результатів навчання за даною ОП.</p>	<p>1. Не можемо погодитися з висновком ЕГ, про те, що забезпечення третьої мови лише ВК є слабкою стороною ОП. 240 кредитів не дають можливості забезпечити всі дисципліни ОК. Вважаємо логічним и виправданим включення “Практичного курсу третьої мови” у вибіркові блоки. Наявність третьої мови у кожному вибіркового блоці забезпечує вивчення третьої мови кожним студентом. Абітурієнти обирають цю ОП, як одну з найбільш популярних в Україні, з багатьох причин, серед яких найбільш вагомою є можливість вивчати три іноземні мови. Тому всі студенти без винятку обирають один з вибіркового блоків. Таким чином, забезпечуються всі ПРН. На с.7 ЕГ сама визнає логічність ОП: “Отже, загалом ЕГ констатує виваженість у представленні освітніх компонентів, які сукупно формують загальні та фахові компетентності для успішної діяльності в означеному сегменті галузі.”</p> <p>3. Зауваження та рекомендації зовнішніх стейкхолдерів регулярно обговорюються на засіданнях кафедри, стейкхолдери залучені до процесу формування цілей та програмних результатів навчання за ОПП, представники стейкхолдерів беруть участь у засіданнях кафедри, що відображено у протоколах засідання кафедри, наданих експертам у кабінеті гаранта. У звіті ЕГ (стор. 4) наведений приклад залучення стейкхолдерів.</p> <p>Вважаємо що сильні сторони програми, зазначені ЕГ за під критеріями 1-4, є достатньою підставою для оцінювання програми за Критерієм 1 на рівні А.</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p>	

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>1. У структурно-логічній схемі змістовий блок обов'язкових дисциплін «Інші західноєвропейські мови» містить вибіркового компонента «Практичний курс третьої мови» (ВК1.06, ВК2.06, ВК3.07). Третя іноземна мова вивчається лише як вибіркова, що суперечить меті ОП. Попри те, що цей компонент є у всіх трьох вибіркових блоках, такий підхід видається некоректним. Рекомендовано: Розробниками ОП у наступній редакції усунути виявлену невідповідність щодо освітнього компонента «Третя західноєвропейська мова».</p> <p>2. У формулюванні мети ОК01.01, ОК01.02, ОК01.05, ОК01.06 акцентовано на підготовці викладачів, що не корелює із фокусом ОП. Рекомендовано: До початку 2023-2024 н.р. в РНПД скорегувати мету відповідно до змісту та фокусу ОП.</p> <p>3. Вибірковість забезпечена блоками із сталим набором освітніх компонентів, що звужує індивідуальну траєкторію здобувачів освіти. Рекомендовано: Розробникам ОП розширити перелік дисциплін у межах вибіркових блоків.</p> <p>Водночас перелік дисциплін у межах блоків є сталим, що звужує індивідуальну траєкторію здобувачів освіти; вивчення третьої іноземної мови в блоках вибіркових дисциплін суперечить меті ОП (підкритерій 2.4.).</p> <p>4. Зміст ОК17 Соціально-комунікативна практика дисонує із позиціонуванням ОП як англомовної. Рекомендовано: актуалізувати зміст ОК17 обов'язковим іншомовним складником.</p> <p>5. Проходження практик відбувається здебільшого через самостійний</p>	<p>1. Застереження відносно третьої мови ЕГ висловила в аналізі Критерію 1.</p> <p>2. Формулювання мети ОП загалом логічне – ОПП забезпечує предметну складову потенційної майбутньої викладацької траєкторії професійного зростання (і серед випускників кафедри є чимало викладачів, які працюють в закладах освіти різних рівнів). Різноманітні мовні школи і центри запрошують студентів на роботу починаючи з другого курсу. У сучасній системі освіти, ОП на рівні бакалавра є лише першим кроком в освіті майбутнього викладача, але у починаючи саме з бакалаврату студенти опосередковано отримують знання про методiku викладання, про методичні прийоми, і можуть використовувати їх під час власної викладацької діяльності. При цьому програма дійсно не передбачає присвоєння професійної кваліфікації викладача.</p> <p>3. Перелік дисциплін у вибіркових блоках визначається можливою кількістю кредитів, іспитів та заліків у кожному семестрі, і має логічні обмеження у потенційному зростанні. Вибіркові блоки передбачають усталену структуру, але вони структуровані таким чином, що студенти можуть обрати дисципліни з іншого блоку, забезпечивши індивідуальну траєкторію навчання. У здобувачів освіти є також можливість обрати дисципліни, що викладають інші структурні підрозділи університету.</p> <p>4. Як зазначено у РП Навчально-виробничої практики «Соціально-комунікативної», її метою є оволодіння загальними компетентностями, тобто здатністю комунікувати з представниками різних соціальних груп, працювати в колективі, використовувати індивідуальний підхід у роботі з колегами, дітьми дошкільного, шкільного віку, людьми похилого віку, а також застосовувати в роботі та повсякденному спілкуванні широкий комплекс знань із соціогуманітарного блоку дисциплін. Необхідність дисципліни зумовлено існуючими запитами сучасного ринку праці, що потребують загальних, соціальних компетентностей (Soft skills), на закріплення яких і спрямована практика. Абсолютна більшість студентів проходять її у організаціях, де робочою мовою є англійська (наприклад, G.H.E.H. Real Estate GmbH, Берлін, Німеччина, німецька транспортна компанія «SHER WOOD») або в установах, де існує спілкування з іноземцями (наприклад, Центр іноземних мов, Підготовче відділення для іноземних громадян КНУ імені Тараса Шевченка).</p> <p>5. Студентам надається можливість проходження</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>пошук студентами баз практик. Рекомендовано: розширити перелік угод про співробітництво для забезпечення студентів базами практик.</p> <p>6. ПРН 20, 21, 22, 23 не забезпечуються обов'язковими ОК, лише ВК. Рекомендуємо: Розробникам ОП у наступній редакції ОП усунути виявлену невідповідність.</p>	<p>практик в обраній ними установі, що дозволяє збудувати індивідуальну освітню категорію. З урахуванням ситуації в Україні у 20220-2023 роках вважаємо можливість проходити практику в різних установах виправданою.</p> <p>Усі здобувачі освіти, які не мають власних побажань щодо місця проходження практик, забезпечуються місцем практики від університету.</p> <p>6. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 «Філологія» передбачає 19 (дев'ятнадцять) ПРН, які забезпечуються ОК програми. РН 20, 21, 22, 23 спрямовані на здобуття додаткових фахових компетентностей у межах вибіркового блоку.</p> <p>Зауваження ЕГ є незначними, оцінка В є заниженою.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p> <p>Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чітко регламентованим та зрозумілим для здобувачів, проте він поки не має поширення та практичного застосування на ОП. Рекомендуємо під час підготовки до 2023/2024 н.р. обговорити та ухвалити на засіданні кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації перелік рекомендованих заходів неформальної освіти за ОП «Англійська філологія та переклад, дві західноєвропейські мови» (курси, конференції, семінари, літні/зимови школи, майстер-класи, тренінги тощо). Також, рекомендуємо забезпечити інформування здобувачів ОП про можливості визнання РН неформальної освіти; заохочувати здобувачів освіти брати участь у проєктах неформальної освіти поза межами ОП.</p>	<p>Рекомендації ЕГ будуть враховані при підготовці до наступного навчального року, однак зазначимо що заохочення «здобувачів освіти брати участь у проєктах неформальної освіти поза межами ОП» в жодному разі не є ні ціллю програми ні ціллю ЗВО, оскільки і освітня програма і ЗВО мають досягати заявлених цілей без відсилення здобувачів на програми неформальної освіти.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p> <p>Водночас під час бесід зі студентами ЕГ виявила бажання студентів поліпшити процедуру інформування та вибору курсової роботи. З огляду на це ЕГ рекомендує оптимізувати процес вибору курсової роботи через</p>	<p>Під час фінальної зустрічі ЕГ з гарантами трьох ОП, завідувачами кафедр та дирекцією ННІФ, проф. Белова поставила питання відносно рекомендації ЕГ щодо курсових робіт. Керівник ЕГ Корновенко Л.В. на жаль, не уточнила, яких ОП стосується ця рекомендація, не навела конкретних фактів та аргументів. Значимо, що студенти КНУТШ навчаються у змішаному форматі з березня 2020 року. Інформацію студенти ОП отримують</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>онлайніві платформи та надати студентам більш вільний доступ до темарію курсових та бакалаврської робіт.</p> <p>Процедура ознайомлення з темарієм курсових робіт та наступний вибір теми є непрозорими: доступ до тем курсових робіт є лише на кафедрі, фіксація обраної теми не врегульована. Рекомендовано: оптимізувати процедуру інформування та вибору теми курсової роботи через онлайніві сервіси з можливістю перегляду розширеного темарію курсових робіт.</p> <p>У Відомостях самоаналізу НПП, які забезпечують ОП, до фахових публікацій зараховують тези наукових конференцій, вказують застарілі публікації, які не відповідають п.38 “Досягнення у професійній діяльності, які зараховуються за останні 5 років” Ліцензійних вимог МОН України. Рекомендовано: Розробникам ОП і групі забезпечення активізувати власну наукову діяльність відповідно до Ліцензійних вимог МОН України.</p>	<p>на електронну пошту, в тому числі список тем курсових робіт, який нараховує 70-90 позицій, що є достатнім для 55-60 студентів. Відповідно, студенти мають вільний доступ до списку тем. Крім того студентам не забороняється обрати іншу тему для курсової роботи після консультацій з викладачами та завідувачем кафедри. Студенти надсилають заяви про обрану тему завідувачу кафедри в електронному вигляді. Завідувач кафедри призначає наукового керівника, враховуючи спеціалізацію викладачів кафедри в межах англістики. Кожний студент персонально отримує відповідь від завідувача кафедри, науковий керівник отримує повідомлення про призначення керівником. Лаборант кафедри складає список студентів, фіксуючи обрані теми курсових робіт та наукових керівників. Таким чином відбувається фіксація теми курсової роботи. Вважаємо, що вільний доступ до тем та онлайн формат у виборі теми курсової роботи забезпечений повною мірою. Така практика поширюється і на вибір бакалаврських робіт. Твердження про доступ інформації про курсові роботи лише на кафедрі не відповідає дійсності, в тому числі у зв'язку із інтенсивним використанням ІКТ з 2020 року.</p> <p>2. Рекомендація щодо активізації власної наукової діяльності протирічить аналізу наукової діяльності викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, наданою ЕГ на стор. 17 звіту. Тези наукових конференцій було вказано на додаток до списку публікацій, що відповідають Ліцензійним вимогам МОН України.</p> <p>Вважаємо оцінку В за Критерієм 4 заниженою.</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p> <p>Атестація здобувачів стосовно двох західноєвропейських мов, які вказані у назві ОП «Англійська філологія та переклад, дві західноєвропейські мови», здійснюється у формі семестрових іспитів. Рекомендуємо переглянути зміст атестаційних іспитів (можливо, у формі комплексного іспиту) із включенням мов, що зазначені в назві ОП.</p> <p>Популяризувати заходи, спрямовані на розвиток культури академічної доброчесності КНУТШ серед здобувачів вищої освіти та викладачів.</p>	<p>1) Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 «Філологія» передбачає здійснення атестація здобувачів вищої освіти у формі атестаційного екзамену. Комплексний підсумковий іспит з англійської мови і літератури та перекладу спрямований на перевірку фахових знань з англійського мовознавства, літературознавства та перекладу та повністю відповідає спеціалізації ОП - 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська. ОПП на рівні бакалаврату не передбачають присвоєння кваліфікації, тому вважаємо існуючу підсумкову атестацію достатньою. Не вважаємо вносити до підсумкового іспиту питання / завдання з другої та третьої мов, оскільки це порушує концепцію та логіку підсумкової атестації.</p> <p>2. У звіті ЕГ встановлено впровадження культури академічної доброчесності в управлінні ЗВО, викладанні та навчанні за ОП та ознайомленість здобувачів освіти з</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
	<p>академічною доброчесністю (стор.16). Вважаємо висновки ЕГ про слабкі сторони необґрунтованими, оцінку В заниженою.</p>
<p>Критерій 6. Людські ресурси 1. Несистематичне залучення роботодавців до проведення аудиторних занять для здобувачів. Рекомендації щодо усунення слабких сторін: 1) ЕГ рекомендує активізувати та систематизувати практику залучення роботодавців до викладання ОК. У ЗВО введено в дію «Положення про ради роботодавців у КНУ імені Тараса Шевченка» (https://cutt.ly/48eidE8), отже ЗВО має всі передумови для подальшої активізації залучення роботодавців не лише на базах практики, а й до проведення аудиторних занять для здобувачів. 3) Рекомендуємо продовжувати та підтримувати роботу з кадрового посилення освітньої програми, зокрема в контексті розвитку наукового потенціалу кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації, залучення до викладання на ОП та професійної підтримки молодих кадрів. 4) Рекомендуємо ЗВО продовжувати та підтримувати рівень матеріального та морального заохочення публікаційної діяльності НПП, у тому числі розглянути можливість підвищення матеріальної винагороди за публікації наукометричних баз Scopus і WoS, видання навчально-методичних та лексикографічних праць. 5) Рекомендуємо залучати успішних випускників ОП до проведення аудиторних занять для підвищення мотивації здобувачів.</p>	<p>1) Аудиторні заняття для студентів ОП проводяться лише іноземними мовами науково-педагогічними працівниками, які мають дипломи фахівців з іноземних мов або сертифікати, що підтверджують володіння іноземними мовами на рівні не нижче В2, отже систематичне залучення роботодавців можливе лише на базах практик. 3) Зазначимо, що на час роботи ЕГ лише один викладач кафедри не має наукового ступеня – О.Шебуніна, яка працює на 0.25 ставки і не залучена до викладання на ОП, що проходила акредітацію. Всі інші викладачі мають наукові ступені та вчені звання. Протягом 2022-23 н.р. к.ф.н. Борисович О.В., к.ф.н. Павліченко Л.В. отримали вчене звання доцента, к.ф.н. Задоріжна Н.І., к.ф.н. Карабан А.В., к.ф.н. Орлова В.В., к.ф.н. Нікіфорова Є.Ю. виконали всі вимоги і були рекомендовані Вченою Радою КНУ і ННІФ на присвоєння вченого звання доцента. На кафедрі працює після захисту дисертації випускник кафедри та аспірантури к.ф.н. Литовченко Д.С., доктор філософії Пригодій О.С. Кадровий склад кафедри оновлюється, поповнюється молодими викладачами, які відповідають високим вимогам КНУТШ до викладацького складу. Вважаємо рекомендацію ЕГ неактуальною. 4) В Університеті існує рейтинг публікаційної активності науково-педагогічних працівників, на основі якого здійснюється матеріальне заохочення публікаційної діяльності співробітників. 5) НАКАЗ МОН України та високі вимоги КНУТШ до викладачів, які проводять аудиторні заняття, не дозволяє залучати випускників бакалаврату. Випускники магістратури працюють на кафедрі, наприклад, Х. Йордан у 2020-2022 рр. Викладачі кафедри, які задіяні в ОП, майже на 100% є випускниками кафедри англійської філології різних років. З рекомендації ЕГ неясно, про яку саме мотивацію (до чого?) іде мова. Вважаємо оцінку В заниженою.</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси Під час онлайн зустрічей здобувачі</p>	<p>Правила із техніки безпеки, що перелічені у звіті ЕГ</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>ВО не змогли продемонструвати ЕГ приклад останнього інструктажу із техніки безпеки. Тому, експертна група зробила висновок про недостатню поінформованість здобувачів ВО із правилами техніки безпеки. Рекомендуємо: частіше доводити до відома здобувачів ВО правила із техніки безпеки (інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки, безпеки поведження у зимовий період, безпеки перебування на спортивних майданчиках, безпеки поведження на масових заходах за межами університету, цивільного захисту тощо).</p>	<p>вивчаються у 5-9 класах загальноосвітньої середньої школи у рамках дисципліни «Охорона здоров'я». Студенти отримують відповідні інструктажі перед направленням на практику.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p> <p>Слабкі сторони: Незважаючи на те, що розробники ОП змогли забезпечити систему зворотного зв'язку зі студентами у контексті збору їхніх пропозицій щодо удосконалення ОП (переважно під час неформального спілкування), серед здобувачів існує запит на безпосереднє обговорення не лише збору пропозицій щодо удосконалення ОП, а й обговорення результатів опитування здобувачів з НПП та розробниками ОП.</p> <p>Рекомендації: 1. Удосконалити та систематизувати процес обговорення результатів опитування з усіма групами стейкхолдерів, розглянути можливість запрошення зацікавлених здобувачів та/або представників студентського самоврядування і випускників ОП на засіданнях кафедри та/або робочої групи не лише для внесення ними пропозицій щодо удосконалення освітньої програми, а й для обговорення результатів опитування щодо якості ОП.</p>	<p>Саме наявність неформальної роботи з випускниками та здобувачами ОП, яка дозволяє отримувати реальний відгук від них та давати підґрунтя для впровадження змін у конкретні навчальні дисципліни, як зазначено у сильних сторонах критерію 8 (стор. 25) дозволяє плідно співпрацювати зі здобувачами освіти та випускниками. Зайва формалізація заважатиме встановленню довірливих стосунків зі студентами.</p> <p>Вважаємо оцінку В заниженою.</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p> <p>На сайті немає інформації про те,</p>	<p>Наразі успішно функціонує затверджена редакція ОПШ від 2020 року. Її проєкт із сайту було знято після затвердження, що відповідає практиці європейських</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
коли були розміщені проекти для обговорення ОПП та які конкретно пропозиції надходили від стейкхолдерів. Рекомендуємо: надати на сайті КНУТШ інформацію, коли ОПП була оприлюднена для розгляду громадськістю разом із таблицею пропозицій від стейкхолдерів.	університетів.